

TRADIȚIA NAȚIONALĂ, PARTE COMPONENTĂ A TURURILOR DE WEEKEND ÎN OFERTA AGENȚIILOR TURISTICE AUTOHTONE

NISTIRIUC Alexandru

Departamentul DAN, Facultatea Tehnologii alimentare

LITVIN AURELIA

Departamentul Economie și Management,

Universitatea Tehnică a Moldovei, orașul Chișinău, Republica Moldova

e-mail: nistiriuc@gmail.com, aurelia.litvin@em.utm.md

Rezumat: În lumea modernă, o persoană ajunge adesea într-o situație stresantă. Pericolul suprasolicitării fizice, psihice și psihologice există aproape în mod constant la noi toți. Acest lucru este valabil mai ales pentru locuitorii orașelor - de îndată ce părăsim pragul casei, ne confruntăm cu zgomot, praf, aer poluat cu gaze etc. În plus, o astfel de viață se distinge printr-un ritm rapid, o grabă constantă - toate acestea au un efect extrem de negativ asupra stării unei persoane, asupra capacității sale de lucru și a dispoziției. Campingul, drumețiile, ciclismul și alte activități recreative fizice sunt un punct de salvare într-o mare de stres și oboseală. În condițiile pandemiei de COVID 19, în majoritatea statelor lumii, sectorul HORECA a fost unul din domeniile cele mai afectate, dar și în cazul când aceste state erau închise pentru turiștii străini, tururile de weekend au devenit tot mai practicate de către turiștii anumitor state. Tururile de weekend au devenit acel "colac de salvare" pentru împătimitii de călătorii. Practica respectivă a fost preluată și de către familiile întregi, care astfel au cunoscut individual destinațiile naționale. Tot în perioada pandemiei au apărut diverse campanii sau mișcări naționale ca spre exemplu "Descoperă Moldova".

Cuvinte cheie: produs turistic, tradiție, obiceiuri, destinație, tururi de weekend, recomandări.

1. INTRODUCERE

Turismul mondial are o serie de tendințe importante, dintre care una este creșterea numărului călătoriilor de weekend pe termen scurt sau cu două-trei înnoptări. Sunt preferate în special de tinerii turiști sau familii care încearcă să organizeze o călătorie timp de câteva zile, evitând pauze lungi de la locul de muncă. Organizarea de programe de weekend devine o zonă din ce în ce mai promițătoare a afacerii turistice moderne, și din cauza

pandemiei a căpătat mai mare popularitate.

În ultimii zece ani, dinamica cererii de turism la sfârșit de săptămână a rămas aproape neschimbată, nu există scăderi puternice și creșteri (cu excepția perioadei de pandemie). Vârful activității consumatorilor scade în mod tradițional la începutul lunii mai, apoi vânzările sunt menținute la un nivel constant ridicat din iunie până în septembrie (cea mai „fierbinte” lună este august) și apoi crește în timpul vacanțelor școlare din noiembrie și a sărbătorilor de iarnă. Sezonul cel mai slab începe de la mijlocul lunii noiembrie, apoi crește până la sfârșitul lunii decembrie, precum și din a doua jumătate a lunii ianuarie, scade până la mijlocul lunii martie. Tendința de creștere a popularității excursiilor de weekend fără a solicita serviciile unei agenții de turism, se datorează faptului că aproape toate țările au devenit inaccesibile pentru moldoveni din cauza COVID19, care au fost nevoiți ca după o săptămână grea de lucru să recurgă la tururile de weekend pentru a schimba anturajul sau a evada în natură.

2. OBIECTIV DE STUDIU

A fost analizată oferta turistică a agențiilor de turism naționale și anume tururile de weekend cu componența de promovare a tradițiilor autohtone.

3. CONSIDERAȚII GENERALE

Până la pandemie cererea pentru tururile de weekend era deosebit de mare în luna mai, care este asociată cu sărbătorile și weekendurile din mai, precum și cu condițiile meteorologice favorabile. În decembrie, există un declin, aproape dublu, comparativ cu indicatorii din aprilie și mai, dar în ciuda acestui fapt, indicatorii pentru toate lunile cresc de la an la an, ceea ce indică o creștere generală a cererii pentru acest tip de tururi. În analiza tururilor în funcție de subiect și tipul de petrecere a timpului liber între utilizatorii motorului de căutare Google tururile de weekend ocupă locul 4 (din 18), cedând doar croazierelor, tururilor cu autobuzul, excursii, iar în decembrie ocupă poziția 5, cedând locul tururilor de schi.

Astfel, tururile de weekend devin din ce în ce mai populare în întreaga lume, deoarece au o serie de avantaje față de alte tipuri de excursii oferite de piața turistică. Avantajele și dezavantajele acestora le putem descoperi în tabelul 1.

Tabelul 1. Avantajele și dezavantajele programelor de excursii de weekend

Avantaje	Dezavantaje
Economisirea timpului. Tururile de weekend sunt excursii de scurtă durată care ajută la descoperirea destinațiilor turistice din apropiere.	Mare povară morală și emoțională. Dacă unui turist nu-i place să se relaxeze în compania unor persoane necunoscute, atunci, cel mai probabil, el va trebui să acorde preferință tururilor individuale sau de grup care sunt mai de durată.
Prețul călătoriilor scurte sunt relativ ieftine și, în același timp, permit călătorului să uite de probleme, și responsabilități cel puțin pentru o vreme, în atmosfera unică din o anumită destinație turistică	Activitatea fizică și posibilele inconveniente. Tururile de weekend implică un ritm, ceea ce înseamnă că, cel mai probabil, turistul se va putea odihni doar la sosirea acasă
Un turist poate pleca în vacanță cu familia, prietenii și chiar cu colegii de muncă.	Limitarea timpului pentru vizitarea obiectivelor turistice Adesea, programul de excursii de weekend este foarte limitat, ceea ce nu permite dezvoltarea completă a subiectului călătoriei și vizualizarea tuturor obiectivelor turistice.

Analizând datele, putem concluziona că, în ciuda atractivității lor, aceste tururi au o serie de dezavantaje care ar putea să nu fie pe placul majorității turiștilor. Cu toate acestea, companiile moderne de turism încearcă să dezvolte în detaliu programe de excursii în weekend, pentru a le face mai complete și mai bogate, astfel încât inconveniente minime în timpul călătoriei să treacă neobservate, iar turiștii să fie complet mulțumiți de serviciile oferite.

4. STUDIU DE CAZ

Pentru a ne da seama despre situația reală a ofertelor excursiilor de weekend, și locul promovării tradițiilor autohtone am analizat mai multe oferte ale unor agenții de turism din Republica Moldova. În urma analizei putem afirma cu siguranță, că lider la acest capitol, este compania „Panda Tur”, care oferă sejururi de weekend atât în Republica Moldova cât și peste

hotare. Tot timpul itinerariile sunt modificate și pot fi achiziționate cu reduceri. Remarcăm excursiile mănăstirea Saharna și Putna, drumețiile la Hidrocentrala Dubăsari - Holercani-Mărcăuți sau excursii destinate pentru pelerinaj. Aceste excursii sunt oferite la prețul de aproape 499 MDL. Turul este de o zi și aici turistul poate miza pe mult agrement. Excursia prevede în program vizita la „Muzeul Țăranului”, unde publicul va afla detalii despre anumite tradiții locale, port popular și specificul unor sărbători din regiune. Vizita la muzeu se termină cu o degustare de vinuri, unde turiștilor li se oferă informații și din tradiția gastronomică locală. La fel este vizitată „Vila Dorului”, aici turiștii pot face cunoștință cu unele tradiții locale.

Pentru cei care iubesc distracția și dansul, „Panda Tur” le propune o excursie cu vaporul la Saharna și Țâpova după care la întoarcere pot dansa sub muzica unui dj profesionist. Turneul de weekend respectiv presupune vizitarea mănăstirilor Saharna și Țipova și a zonei Rezina.

Un turneu de weekend la prețul de 299 MDL, este excursia cu o durată de o zi la Rezervația „Plaiul Fagului”, unde turiștii se pot conecta cu natura și admira flora și fauna sălbatică. Cu toate că excursia data are mai mult un caracter de educație ecologică, este prezentă și tradiția locală prin expunerile ghidului care însoțește grupul și prin vizita expoziției sculpturilor din lemn și a mănăstirilor Condița și Căpriana.

De asemenea un traseu la un preț de 299 MDL este propus la Conacul „Manuc Bei” și ferma de struți din zonă. Aici turiștii se conectează cu autenticul, vizitând „Muzeul de Etnografie și Istorie Naturală” situat în castelul de vânătoare. Pe lângă exponate turiștii fac cunoștință cu cele mai importante tradiții ale zonei. La alegere poate fi organizată degustarea vinurilor locale.

Merită de remarcat turneul de o zi în Rezervația „Prutul de Jos”, lacul Belev, Văleni unde pot face cunoștință cu bunica, care bate toba, doar la un preț de 600 MDL. Aici turiștii pe lângă peisajele originale pot vizita „Muzeul Pâinii”, unde vor afla multe despre rolul pâinii în cultura și tradițiile moldovenilor, diverse modalități de preparare și pot admira diverse tradiții și obiceiuri prezentate de ansamblul etnofolcloric din localitate. Aici sunt explicate tradițiile din „Joia Mare”, ziua în care „se deschid cerurile” și este plină de conținut simbolic în cadrul Ciclului Pascal. Din punct de vedere gastronomic pot gusta din bucatele specifice locului și anume „plachia din pește”, preparat cu care localitatea se mândrește.

O excursie atrăgătoare este și vizitarea cetății Soroca și a destinației Cosăuți Rudi, aici pe parcursul zilelor de odihnă turiștii vor afla multe detalii despre obiceiurile locale atât a moldovenilor cât și a populației rome, care au

specific gastronomic și cultural. Agenția „Panda Tur” organizează excursii de o zi la vinăria Chateau Vartely și destinațiile din Parcul Național „Orheiul Vechi”. În cadrul acestor destinații, în procesul degustărilor, turiștii fac cunoștință cu tradițiile de preparare a vinului, iar în unele cazuri pot participa practic la aceste tradiții.. În general vizita de o zi la Orheiul Vechi are o mare încărcătură de autentic și tradițional. Turiștii fac cunoștință cu obiceiurile și tradițiile principalelor sărbători din tot parcursul anului. Tot aici aflăm despre tradițiile construcției unei case, portului național, obiceiurilor de nuntă și înmormântărilor.

În oferta companiei este prezentă ca destinație turistică de weekend și Găgăuzia, unde publicul poate afla multe detalii despre cultura, gastronomia și tradițiile acestui popor. Aici sunt prezente detalii din portul popular a găgăuzilor și bulgarilor, diverse tradiții și obiceiuri. Accentul este pus pe poveștile și legendele tradiționale. Este vizitat Muzeul Național Găgăuz de Istorie din satul Beșalma care dezvăluie stilul de viață și cultura poporului găgăuz pe parcursul istoriei până în prezent.

Din cele relatate, putem vorbi de bogăția de oferte a agenției „Panda Tur”, tururile sunt orientate spre grupuri de diverse vârste și interese. Componenta de tradiții și obiceiuri în cazul acestor oferte nu este primordială, dar bucură faptul că practic în orice turneu de weekend este prezentă.

Compania „Admiral Travel” propune turiștilor un excursie de patru zile pentru a cunoaște întreg teritoriul Republicii Moldova unde turistul poate face cunoștință cu principalele destinații turistice naționale de la Nord la Sud. Sunt vizitate principalele vinării, destinații istorice și muzee. Anume în cadrul muzeelor vizitatorul face cunoștință cu unele aspecte ale tradiției naționale care se atribuie meșteșugurilor și sărbătorilor. Tot aici pot cunoaște arta autentică din diferite zone ale republicii, diversă de la o localitate la alta.

Winetours.md oferă o gamă largă de tururi de o zi, unde vizitatorul face cunoștință cu principalele tradiții de preparare a vinului, cu diversitatea de vinuri din Republica Moldova. Sunt populare următoarele turnee: „Gustul și aromele Chișinăului”, „Urban Art and Wine Tour”, „Chișinău tur de oraș- Wine Walk Tour”, „Cricova casa unei colecții remarcabile de vinuri”, „Mileștii Mici colecție de vinuri inclusă în Cartea recordurilor Guinness”, „Descoperă gustul vinurilor legendare Purcari”.

Tururile respective de o zi sunt îmbinate cu vizitarea muzeelor din localitățile date, unde apare și componenta de tradițional, legende, povești și ritualuri. O particularitate importantă sunt și tururile legate de tradiții și istorie unde sunt puși în valoare și meșterii populari. Aici este vizitat atelierul

de ceramică din satul Hoginești, unde vizitatorii pot afla mai multe despre etapele de producere a ceramicii, pot achiziționa suvenire tradiționale. La muzeul „Casa Părintească” turiștii fac cunoștință cu artefacte ale vieții tradiționale țărănești, textile de epocă, obiecte de uz casnic. Aici vizitatorii vor cunoaște mai multe despre o tehnică unică de țesut covoare – covorul în bumbi, una din cele mai complicate.

O altă destinație este ferma „Casa Mierii”- un muzeu al apiculturii unde vizitatorii află despre principalele metode de producere a mierii de albine. Aici este degustat vin din miere, iar oaspeții pot procura produse apicole.

La Pensiunea „Vatra Strămoșească” turiștii află multe lucruri interesante despre stilul de viață al familiilor moldovenești din sec.XVI-XVIII, vizitează pivnița tradițională, unde pot gusta vin de casă, plăcinte și gustări tradiționale. Tot aici este organizat un masterclass de cioplit în lemn. Merită de remarcat că în cadrul tururilor de weekend care intersectează Complexul Muzeal „Orheiul Vechi”, turiștilor li se propune lecții de gătit tradițional, plimbări cu caii, etc..

Dintre cele mai populare trasee de weekend propuse turiștilor remarcăm: „Meșteșugarii din Călărași”, „O incursiune în istoria și cultura Moldovei”, „Descoperă rădăcinile Moldovei”.

Agenția de turism „Solei” de asemenea oferă tururi de weekend, fiind sistematice în dependență de interesul turiștilor. Analizând oferta agenției de turism „Enjoy Travel”, putem spune, că de asemenea este pestriță și bogată în destinații. Tururile de weekend sunt programate pentru o zi, unde turiștii pot vizita mai multe destinații, care în general sunt comune cu oferta altor agenții de turism

Dintre agențiile care oferă excursii de weekend, remarcăm “ Global Tur”, “ Trapeza Tur”, “Sacvoiaj”, “Favorit Tur”, “ Perfect Tur”, “ Christian Tur”, “ Stil Tur”, “ Voyage Internațional”, “ Mr. Travell”, “ Grand Voyage”.

În urma analizei ofertelor, putem afirma cu siguranță, că majoritatea agențiilor de turism propun tururi de weekend, însă grație teritoriului mic al Republicii Moldova, destinațiile sunt aceleași și se deosebesc doar ca confort și preț, chiar și agențiile de turism regionale oferă voyage de o zi. Remarcăm că componenta de tradițional este inclusă în aceste tururi, dar nu constituie partea lor principală. În general turneele de zi sunt combinate cu mai multe segmente turistice, pentru a fi mai atractive. Accentul este pus de cele mai dese ori pe vinării, mănăstiri sau gastronomie.

Menționăm, că în perioada de pandemie nu au fost organizate excursii de către agenții, însă a înregistrat un adevărat boom printre cetățenii, care singuri și-au stabilit itinerariul și au plecat la drum însoțiți de familie sau

prieteni. Astfel turiștii interni au descoperit marea diversitate a atracțiilor turistice naționale pline de autentic și valoare tradițională.

De cele mai dese ori tururile de weekend care au la bază tradiții și obiceiuri, sunt organizate de anumite asociații de profil sau alte organizații, unde turiștii au un anumit interes comun.

Organizarea programelor de weekend în Republica Moldova nu este perfectă și în multe privințe inferioară organizării unor astfel de tururi, de exemplu, în occident, dovadă fiind numărul mare de recenzii negative de pe site-urile unor companii de turism. Cel mai adesea, turiștii se plâng că turul în sine nu corespunde cu cel declarat. De exemplu, turiștii nu sunt avertizați cu privire la unele detalii importante, schimbarea parțială a rutei, furnizarea unui autobuz care nu a fost anunțat anterior. Al doilea grup de turiști supărați nu sunt mulțumit de însuși desfășurarea programului de excursie, adică consideră turul neinteresant sau neîncheiat. Prin urmare, este recomandabil de desfășurat unele activități pentru a îmbunătăți organizarea tururilor de weekend.

Dezvoltarea turismului intern necesită multe cunoștințe, imaginație, studierea experienței străine, atragerea unei varietăți de specialiști - personalități remarcabile.

Pentru companiile de turism, turismul intern trebuie să devină prioritate față de cel extern. Dacă există un turism intern dezvoltat, vor exista și fluxuri externe. Țările care își pot permite să dezvolte un stat pentru turismul extern fără turism intern: fie sunt cele cu centre de resurse turistice remarcabile (piramide, mare, climă etc.), fie în care fluxurile propriilor turiști în străinătate sunt ne semnificative din cauza sărăciei și a nivelului scăzut de dezvoltare a nevoilor spirituale.

Programul de excursii din weekendul modern nu este similar cu excursia de ieri. Excursia de ieri consta din: ghid turistic - autobuz - sandwich - grup (achitat în jumătate sau integral de către sindicat). Tururile de astăzi constau în: un autobuz bun cu cafea, dulciuri și un șofer politicos plus un ghid personal solid (capabil să atragă atenția unui public distrat 5-8 ore pe zi) - muzică și videoclipuri, tematice - sistem de animație în centrul turistic - mâncare autohtonă - posibilitatea de a cumpăra în centrul turistic, obiecte de artizanat, suveniruri tipice zonei - suveniruri înmânate în autobuz de la firma organizatoare - un joc educativ cu premii la întoarcere. Astăzi, o excursie trebuie să îndeplinească toate obiectivele activităților turistice - cunoștințe, divertisment, tradiție, gastronomie, îmbunătățirea stării de sănătate a turiștilor.

Turismul intern trebuie să satisfacă două criterii: în primul rând să răspundă nevoilor recreative moderne ale oamenilor și să devină un stimul puternic pentru dezvoltarea centrelor turistice din Republica Moldova - orașe mici și locuri unde merg grupuri de turiști pentru a descoperi specificul locului. În prezent, companiile de turism, șoferii de autobuz și ghizii de turism generează puțini bani pentru dezvoltarea turismului intern. S-a dezvoltat o situație paradoxală: unele centre de turism nu câștigă deloc. Pentru a activa în acest domeniu, este necesar să se creeze avantaje și preferințe pentru întreprinderile din infrastructura turistică din localitățile mici.

Este nevoie de un stimulent real pentru revitalizarea infrastructurii turistice locale (animație, spectacole de teatru, promovarea tradițiilor, puncte de alimentație cu bucate tradiționale). Acest lucru ar crea locuri de muncă atractive pentru absolvenții universităților din domeniu.

În plus, sprijinul guvernului pentru turism este necesar în prima etapă - crearea „centrelor de dezvoltare” - obiective prioritare care formează fluxurile turistice. Statul poate întreprinde restaurarea monumentelor, iar autoritățile locale și antreprenorii din Republica Moldova - crearea infrastructură. Zonele culturale și istorice ar trebui formate în orașe sau sate, pentru care este necesar să dezvolte un program minim și un program maxim.

Ghizii de turism trebuie să fie instruiți profund și cu atenție, de preferință de către oameni de specialități creative. Orașul tradițional din Moldova nu este Parisul, unde obiectele vorbesc de la sine. În republica Moldova, principala metodă de demonstrație este metoda de reconstrucție vizuală.

O resursă suplimentară a statului este, de asemenea, domeniul implicării căii ferate din Moldova în domeniul turismului. Flotele de autobuze câștigă cei mai mulți bani în aceste turnee.

5. CONCLUZII

Remarcăm faptul că majoritatea facilităților de cazare din Republica Moldova nu îndeplinesc standardele internaționale de servicii hoteliere și necesită reconstrucție. Țara nu are, de asemenea suficiente hoteluri de 3 stele - această categorie de hoteluri este cea mai solicitată în rândul grupurilor organizate.

Trebuie de dezvoltat posibilitatea rezervării online a camerelor în unitățile de cazare din regiunile Republicii Moldova.

Traseele turistice pentru turiștii străini trebuie să fie calculate în minute și în kilometri, fiecare obiect de infrastructură nou trebuie să respecte schema generală și să aibă o motivație puternică. Atracțiile turistice trebuie

conectate logic și prezentate corect consumatorului. Este necesar să analizăm cu atenție unde să construim restaurante, taverne, magazine de suveniruri, unde turiștii se pot relaxa și distra în timpul staționării. Teritoriile adiacente trebuie amenajate corect. Avem nevoie de cafenele moderne, magazine, muzicieni de estradă, meșteri populari care pot face demonstrație în fața turiștilor - așa cum se obișnuiește în majoritatea centrelor turistice mondiale. Pentru a oferi turiștilor o imagine mai completă a istoriei și culturii poporului din Moldova, este important, împreună cu expozițiile muzeale și vânzarea de suveniruri, să se includă vizite la meșterii populari de pe traseele turistice, să se familiarizeze cu bucătăria națională moldovenească, arta populară și viața de zi cu zi.

Menționăm faptul că în orice țară turiștii caută o aromă națională specială, siguranță, infrastructură bună și servicii decente. Cu toate acestea, dezvoltarea slabă a sectorului de servicii, infrastructura incompletă sau lipsă în locurile de recreere și pe rutele turistice împiedică dezvoltarea turismului în Republica Moldova.

În ceea ce privește recomandările pentru îmbunătățirea organizării programelor de excursii de weekend pentru turismul extern din Republica Moldova, aici, este crearea companiilor aeriene pe baza conceptului low-cost. Acest lucru poate crește semnificativ numărul de turiști din Moldova care pleacă în străinătate în weekend și invers.

De asemenea, trebuie remarcat faptul că pe piața turistică din Moldova există foarte puține programe de excursii de weekend care s-ar remarca prin unicitatea lor și ar putea interesa nu numai prin preț, dar și conținut. Operatorii de turism ar trebui să se gândească la crearea unui fel de „detaliu original” în programul de excursie care să distingă acest produs turistic de zecile de produse similare.

6. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Constantinescu, V-C. Strategii de promovare a destinațiilor turistice utilizate de agențiile de turism. Rditura Economica, 2021-194 p. ISBN9789737099686
2. Gabor, M-R. Produse inovative în turismul national și inyetnațional. Editura CH Beck, 2015.-424p. ISBN 9786061803965.
3. Monica Maria Coroș. Managementul cererii și ofertei turistice, Editura CH Beck, 2015-590p. ISBN 9786061805020
4. Petre Baron, Nicolae Neașcu, Monica Neașcu, Vasile Glavan Geografia și economia turismului. Editura Universitară, 2011-618 p ISBN 9789731298290
5. Nicolae Neașcu, Monica Neașcu. Resurse și destinații turistice naționale și internaționale. Editura Universitară, 2011-682 p